

Muziek

Aber du weißt den Weg für mich

Een tekst van Dietrich Bonhoeffer, op een melodie uit Taizé.

Gott, laß mei-ne Ge-dan-ken sich sam-meln zu dir.

Bei dir ist das Licht, du ver-gißt mich nicht.

Bei dir ist die Hilfe, bei dir ist die Ge-duld.

Ich verste-he dei-ne We-ge-nicht,

a - ber du weißt den Weg für mich.

Vertaling

God, geef dat mijn gedachten gericht zijn op U. Bij U is het licht, U vergeet mij niet. Bij U is de hulp, ja, bij U is het geduld. Van uw wegen heb ik geen begrip, maar U weet de weg voor mij.

Stille Week 2020

Stille Week 2020

Online vieren

Dit liturgieboekje is bedoeld als handreiking náást de online-vieringen van de Ontmoetingskerk, zoals die worden aangeboden op www.kerkdienstgemist.nl en op www.pgenschede.nl. Op www.pgenschede.nl/onlinevieren vindt u een éénvoudige uitleg hoe u aan onze online-vieringen deel kunt nemen. Als u op de één of andere manier, met een mobiele telefoon of een tablet of een computer, op internet kunt komen zal het u met deze handleiding lukken!

We doen ons best de vieringen zó vorm te geven dat ze ook thuis mee te maken zijn. Maar tegelijk doen we ons best om de inhoudelijke sporen die eerder waren ingezet vol te houden.

Vieren met Bonhoeffer

Dat betekent allereerst dat de Duitse theoloog **Dietrich Bonhoeffer** in alle vieringen van de Stille Week stem zal krijgen. Op Witte Donderdag, 9 april, is het 75 jaar geleden dat deze voorman van de Duitse 'Bekennende Kirche' op persoonlijk bevel van Hitler door de Nazi's werd vermoord. In het [kerkblad](#) van deze maand besteden we veel aandacht aan deze theoloog wiens levensloop zo indrukwekkend is, én wiens theologie ook na 75 jaar nog steeds ongekend inspirerend en actueel is. Maar graag willen we hem ook in onze vieringen gedenken. In élke viering van de komende week zal daarom íets van Bonhoeffer klinken, hetzij in de vorm van een gedicht, een lied(tekst), of een beeldfragment.

De Maaltijd van de Heer vieren

Ook willen we zo veel mogelijk de kernelementen uit de liturgie van Pasen vol houden. Met name betekent dat we op Witte Donderdag sámen de **Maaltijd van de Heer** zullen vieren. Juist déze avond gedenken we immers de instelling van het avondmaal. Fysiek zullen we op grote afstand van elkaar zijn. Maar... vanavond meer dan ooit met elkaar verbonden door het sacrament. Hoe vreemd het ook voelt, dóe mee! Het zal ons allemaal goed doen. Zo ook verdelen we op Stille Zaterdag het **Paaslicht**. De fysieke afstand maakt het onmogelijk om het licht onderling door te geven. Maar zorg toch maar voor een mooie nieuwe kaars in huis, die aan het begin van de viering, bij het

Wat ko-men zal is nog verbor-gen,

God weet, wat ons te wach-ten staat:

het stille licht, een nieu-we mor-gen,

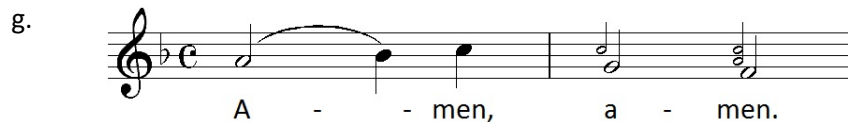
waar-mee ik mij ver-zoe-nen laat.

- 2
- Wie als het water uitgegoten
de dorre grond tot bloeien brengt;
wie als de dauw daalt in de morgen
en schepping teer met licht doordrenkt,
leeft niet vergeefs, gaat niet verloren
in duisternis van niemandsland.
Een naam klinkt in het wuivend koren:
belofte van het nieuwe land.

tekst Andries Govaart
melodie Fokke de Vries

Zegen

v. Zegen, beantwoord met:

Want aan u behoort het koningschap,
de macht en de majesteit tot in eeuwigheid.
Amen

Lied *Niet is het laatste woord gesproken (LB 818)*

Niet is het laat-ste woord ge - spoken,

er klinkt een lied, al is het nacht.

On -ze -ker gaan wij, lot-ge - no -ten,

op weg met wie ons samen-bracht.

binnendragen van de nieuwe Paaskaars, aangestoken kan worden. En zo wordt het licht van Pasen verspreid over heel onze stad.

Pasen vieren vanuit Exodus

Op 9 februari zijn we begonnen met de lezing van het boek Exodus gedurende de honderd dagen rondom Pasen. Deze doorgaande lezing gaat door tot en met Pinksteren.

Vanaf Palmzondag gaat het in de Exoduslezing over de plaag van de dood van de eerstgeborene... Een vreselijk beeld. Maar die 'dood van de eerstgeborene' staat voor de toekomstloosheid van een samenleving. De plaag van de 'dood van de eerstgeborene' is een fundamentele kritiek op, zo niet ontmaskering van een samenleving die denkt dat ze de ideale samenleving is, waarin mensen leven op de toppen van consumptie en genot, terwijl ondertussen die topeconomie zich op een doodlopende weg bevindt, wat alleen niemand wil zien...

De 'dood van de eerstgeborene' uit het Exodusverhaal ligt bovendien als oerbeeld ten grondslag aan het Paasverhaal. Het Paasverhaal van Jezus is niets anders dan het verhaal van de 'dood van de eerstgeborene' geconcentreerd in één persoon, gedragen door één mens-bij-uitstek... voor allen... Haal je de 'dood van de eerstegeborene' uit Pasen, dan haal je de ernst uit het Paasverhaal. Al met al maakt de lezing van het boek Exodus, juist nu in de Corona-tijd, de Paasgang van het jaar 2020 tot een zeer confronterende weg. Vanuit dit boek worden uiterst fundamentele vragen gesteld aan onze manier van leven en samenleven: Heeft jullie economische systeem, jullie *way of life*, jullie cultuur, jullie waardenpatroon toekomst, of houd je jezelf voor de gek? Als kerk weten we echt de antwoorden op die vragen niet... maar we weten wel dat je die vragen niet uit de weg mag gaan. Het zijn vragen op leven en dood. En dat is toch waar het met Pasen om gaat, om móet gaan, om mág gaan? Omdat het met Pasen gaat om leven, door de diepste crisis heen!

Palm- en passie-zondag

De zondag aan het begin van de Stille Week wordt wel ‘palm- en passie-zondag’ genoemd. Het is de zondag van de intocht... en tegelijk besef je: deze intocht is niet wat hij lijkt. We vieren vandaag de intocht van de Koning van het Leven, en dat doen we voluit! Maar gaandeweg dringt vandaag ook onontkoombaar het besef door dat de weg naar dít Leven dóór de dood heen zal gaan. Vandaag roep je juichend ‘hosanna’, maar gaandeweg ga je beseffen dat ook jij zult afhaken waar de weg van deze koning een weg ten dode zal blijken. ‘Kruisig hem’, zo zal er morgen geroepen worden... en tot je grote schrik... hoor je jezelf meezingen in dat koor van het verhardende hart.

In de viering van vandaag draaien we de vertrouwde volgorde om. We draaien de film als het ware terug. We vieren Palmzondag... met de kennis van morgen, met de kennis van Goede Vrijdag, zagezegd.

Om te beginnen richten we onze blik op het doel van de reis: daartoe aangezet door aankondiging van de ‘dood van de eerstgeborene’ – de Exoduslezing van deze zondag – kijken we vooruit naar de Passie, het verhaal van lijden en sterven, het verhaal van de weg van Jezus dóór de dood heen.

Terugspoelend vanuit dát moment... zien we onszelf onderweg één voor één afhaken, in het diepe besef dat we kort daarvoor (terugspoelend horen we het erna) nog dappere woorden van volharding spraken.

En nog verder terugspoelend zien we ons – aan het eind van de viering van vandaag – juichend staan langs de kant van de weg “Gezegend die komt in de naam van de Heer”. En we ménen het... maar we weten niet wát we menen.

*om wie werken aan een andere toekomst.
Om wie zich geven aan het welzijn van mensen,
om wie verzorgen, verbinden en genezen,
om wie een toevlucht zijn voor ontheemden,
om wie vertroosten, verzachten en sterken.
Om wie het patroon van geweld wil verbreken,
om wie het oude liedje niet meer wil zingen,
om wie het waagt zonder te willen winnen,
om wie nieuwe wegen zoekt, ook de smalle.
Om alle kinderen die ons leven versieren,
om alle momenten van vrolijk plezier,
om alle vriendschap, gemeenschap en liefde,
om alle verrukking van kunst en cultuur.
Om alle getuigen wier woorden nog spreken,
om alle opwekkende mooie verhalen,
om alle goede gebaren en wenken,
om alle dromen en daden van hoop.
Om de laatste der dagen, het diepste geheim,
als alle tranen zullen worden afgewist
en alle ogen zullen worden geopend
in het zoete licht van de morgen:
Halleluja, halleluja, halleluja!*
(Niek Schuman, *Een verschil van dag en nacht*, p. 92)

Onze Vader

Onze Vader in de hemel,
laat uw naam geheiligd worden,
laat uw koninkrijk komen
en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel.
Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze schulden
zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.
En breng ons niet in beproeving,
maar red ons uit de greep van het kwaad.

Danklied

Wij zullen leven, God zij dank! (LB 611)

Wij zul - len le - ven, God zij dank,
ge - noemd als doch - ters en als zo - nen:
de erf - ge - na - men van een land
dat nooit meer vruch - te - loos ver - zandt,
waar on - recht nim - mer-meer zal wo - nen.

2 Niet meer zijn wij door angst geknecht en aan de dood zijn wij ontheven.
Nu wordt uw Geest op ons gelegd, in vrijheid brengt Gij ons terecht.
Een nieuwe naam is ons gegeven.

3 Verheugd herkennen wij Uw Naam, roepen U aan als onze Vader.
Uw hart spreekt onze harten aan, uw aangezicht doet ons bestaan.
In Christus komt Gij zelf ons nader.

*tekst Sytze de Vries
melodie Willem Vogel*

Dankzegging - eucharistie

*Om de eerste dag van de rest van ons leven,
om het licht dat telkens weer doorbreekt,
om de warmte die de kilte verdrijft,
om de geuren van groen om ons heen.
Om de mensen die wél worden bevrijd,
om wie zich niet neerleggen bij onrecht,
om wie opstaan tegen leugen en bedrog,*

WE KOMEN BINNEN IN GODS HUIS

Luiden van de klokken

De klokken luiden voor de kerkdienst. Ze nodigen ons uit:
“Welkom in Gods huis!”

Ruimte voor stil gebed – aansteken kaarsen thuis

Muziek tot eer van God

Bemoediging en drempelgebed

- v. Onze Hulp is in de Naam van de HEER
die hemel en aarde gemaakt heeft
Wij wachten op U
- A. GIJ OPENT UW HAND
EN SCHENKT ONS ELKAAR
ALS PELGRIMS OP WEG
- v. O God, breng ons thuis

Gedachtenis

Lied

Alles wat over ons geschreven is (LB 556)

Al - les wat o - ver ons ge - schre - ven is
gaat Gij vol - bren - gen de - ze laat - ste da - gen,
al - le ge - bo - den wor - den thans vol - dra - gen,
al - le beproe - ving van de wil - der - nis.

2 Gods schepping die voor ons gesloten bleef
ontsluit Gij weer, Gij opent onze harten,
die Zoon van David zijt en Man van Smarte,
Koning der Joden die de dood verdreef.

3 Jezus, de haard van uw aanwezigheid
zal in ons hart een vreugdevuur ontsteken.
Gij gaat vooraan, Gij zult ons niet ontbreken,
Gij Hogepriester in der eeuwigheid.

4 Gij onderhoudt de vlam van ons bestaan,
aan u, o Heer, ontleent het brood zijn leven,
ons is een lofzang in de mond gegeven,
sinds Gij de weg van 't offer zijt gegaan.

5 Dit is uw opgang naar Jeruzalem
waar Gij uw vrede stelt voor onze ogen,
vrede aan allen die uw naam verhogen:
heden hosanna, morgen kruisig Hem!

Inleiding Heden 'Hosanna!' – Morgen 'kruisig Hem!'
Over de twee kanten van Palm- en Passiezondag...

LIJDEN EN STERVEN

“De aankondiging van de dood van de eerstgeborenen” **Exodus 11 verteld voor jong en oud**

Negen keer waren Mozes en Aäron al naar Farao gegaan: Laat mijn mensen vrij. Dit land is niet goed. Hier worden mensen als slaaf gebruikt. God pikt dat niet langer.

3. Zijn onvergankelijk testament:
dat Hij ons in de dood nog kent
de dagen van ons leven
ten dode opgeschreven
ten eeuwig leven omgewend.
Schrift die mensentoeekomst schrijft.
Naam die trouw blijft.

*tekst Huub Oosterhuis
melodie Antoine Oomen*

BIJ WIJZE VAN DOOPGEDACHTENIS

Lezing Romeinen 6 : 3 en 4

Jullie weten toch wel dat door de doop,
die ons één maakte met Jezus de Gezalfde,
zijn dood ook onze dood werd!
Door de doop zijn we dus met hem gestorven en begraven.
En zoals Christus is opgewekt uit de doden,
kunnen ook wij een nieuw leven leiden.
Want wanneer we één met hem geworden zijn door te sterven,
dan mogen we hem ook volgen door op te staan.

OPSTANDING

*We worden stil
terwijl we wachten op het luiden van de klokken.
Als de klokken gaan luiden klinkt het Evangelie van de Opstanding.*

Paasevangelie Matteüs 28, 1 - 10

Lied Die chaos schiep tot mensenland (LB 322)

The musical score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. It consists of seven staves of music with Dutch lyrics underneath. The first staff is marked *poco f*. The lyrics are: "Die cha - os schiep tot men - sen - land", "die men - sen riep tot zins - ver - band", "Hij schreef, ons tot be - scher - ming,", "zijn hand - vest van ont - fer - ming,", "Hij schreef ons vrij, met ei - gen hand.", The sixth staff is marked *molto f* and the lyrics are: "Schrift die men - sen oor - sprong schrijft.", "Woord dat trouw blijft." The score ends with a double bar line.

2. Dat boek waarin getekend staan
gezichten, zielen, naam voor naam,
hun overslaande liefde
hun overgaande liefde
hun weeën die niet overgaan.
Schrift dat mensendagen schrijft.
Licht dat aanblijft.

“Hà! Vergeet het maar”, had Farao geantwoord, “ik laat het volk niet gaan, nooit van m’n leven!” Negen keer had hij dat al gezegd. En elke keer dat hij het wéér zei, ging hij er zelf meer in geloven. Zo’n fantastisch land als hij gebouwd had, met Paleizen en Piramides te hoog om te beklimmen, hoe durfde Mozes te zeggen dat het níet goed was, zijn land.

Negen keer had God een ramp gestuurd naar Egypte, steeds wanneer Farao zijn hart afsloot en weigerde. Water was bloed geworden, er kwamen steekvliegen, luizen, sprinkhanen, kikkers, hagel... ineens werd het helemaal donker, mensen werden ziek.

Maar zodra de ramp weer voorbij was, werd het hart van de koning weer knalhard. Na elke plaag iets harder dan daarvoor. “Hier blijven!” riep hij dan. “Ik ben de baas. Ik bepaal de wetten en regels.” En zo ging dat maar door, negen keer.

Nu stonden Mozes en Aäron weer voor de Farao. Voor de tiende keer. “Jij denkt dat jouw land het beste van de wereld is”, zei Mozes. “Dat jij met je boze blik de wereld kunt regeren. En dat het altijd zo door zal gaan. Maar zo is het niet.

Vannacht zal in elk huis van Egypte het oudste kind dood gaan. Ook in het huis van Farao. Vannacht zal je merken dat er níets doorgaat in Egypte. Vannacht houdt in Egypte alles op.”

Maar met Gods mensen, dat slavenvolk, zal niets gebeuren. Vannacht zal het wonder gebeuren: Zij zullen leven. Eindelijk leven.

Teken van leven Opdracht voor de kinderen voor deze zondag

Lied De paaskaars brandt (Projectlied)

De paaskaars brandt, zo weten wij:
God maakt het licht voor jou en mij.
Hij maakt een eind aan je verdriet,
want Hij vergeet de mensen niet.

Dit is het woord dat Hij ons geeft:
Ik ben de Heer, een God die leeft.
En waar je gaat ben Ik erbij,
voor altijd ga ik aan je zij.

De kinderen gaan aan het werk.

“Ik haakte af toen...”

Passie Matteüs 26,69 – 75

Lied *De haan kraait dat de dag begint*
(Liedboek '73 – gezang 371)

Solo

De haan kraait dat de dag be - gint,

het licht het duis - ter o - ver - wint.

Chris- tus spreekt in het hart ons aan

om tot het le - ven op te staan.

Allen

9 De mens die God verloochend heeft
Krijgt diep berouw en weent en beeft.
De haan die zijn geweten wekt,
die heeft hem aan zichzelf ontdekt.

13 Goud en genot en voorspoed is
en eer en macht slechts duisternis,

achtervolgde hij hen.

De Israëlieten werden vreselijk bang

De Eeuwige sprak tot Mozes:

“Hef je staf omhoog, strek je hand uit over de zee.

De Israëlieten zullen midden door de zee gaan,
over het droge.

Egypte zal weten dat ik God ben.”

De Israëlieten trokken midden door de zee over het droge.

Het water stond aan hun rechter- en linkerhand, als een muur.

En Egypte kwam achter hen aan,

met al zijn paarden, wagens, ruiters en voetvolk.

De Eeuwige bracht paniek in het leger van Egypte

en Mozes strekte zijn hand weer uit over de zee.

Tegen de morgen keerde de zee terug.

Het water overdekte de wagens en ruiters,

heel het leger van de Farao

niet één bleef er over.

Het kwaad liep dood op zichzelf

Zo bevrijdde God de Israëlieten

Die morgen begon het geloof van Pasen.

VII. *Jesaja 4:1-6; Zicht op terugkeer uit de ballingschap*

In déze nacht, deed God de mensen zingen van Jeruzalem, de heilige stad waar mensen heerlijk mogen leven onder zijn wolk - overdag beschut en 's nachts verlicht.

VIII. *Exodus 12:1-11; De instelling van het Paschamaal*

Het was déze nacht dat God aan Israël de opdracht gaf het Pesachmaal te vieren. Sandalen aan, gordel om, de staf in de hand. Zó moesten zij het eten. Klaar voor vertrek. Tot eer van God die mensen bevrijdt uit Egypteland.

IX. *Jona 3:1-10; Nineve bekeert zich*

In deze nacht is de grote stad Ninevé opgestaan uit ál het kwaad dat zij deden. God liet zijn woede varen.

X. *Deuteronomium 31:22-30; Het testament van Mozes*

In déze nacht zong Mozes zijn loflied, vol blijdschap, met uitzicht op de goede aarde die God aan mensen geeft.

XI. *Daniël 3:1-24; Doortocht door het vuur van de oven*

In déze nacht redde God Daniël en zijn vrienden uit de hitte van het vuur. Zij waren in de oven geworpen. Want voor geen ander dan alleen voor de God van Israël wilden zij knielen. "Geen haar op hun hoofd was verschroeid, er hing zelfs geen brandlucht om hen heen!"

XII. *Exodus 14:24 – 15:1; De doortocht*

Na de tiende plaag,
- die nacht werden alle eerstgeborenen van Egypte gedood -
liet de Farao de Israëlieten gaan in vrijheid.
Maar terwijl Mozes en het volk door de woestijn trokken
veranderde het hart van de Farao opnieuw.
Met al zijn paarden, wagens, ruiters en voetvolk

die in het morgenlicht verdwijnt.

O waak totdat de Heer verschijnt.

tekst Aurelius Prudentius Clemens (348- ± 410)

vertaling J.W. Schulte Nordholt (1920 - 1995)

melodie Naar: Aeterna rerum conditor (Ambrosius)

Voormiddeleeuws - Worcester - 13e eeuw

"Ik haakte af toen..."

Hallelpsalm van de zondag Psalm 118 (LB 118a)

De 'Hallelpsalmen' (Hallel = Lof), Psalm 113 t/m 118, maken vanouds deel uit van het Joodse Pesachfeest. Jezus en zijn leerlingen zongen déze psalmen bij het 'laatste avondmaal': "Nadat ze *de lofzang* gezongen hadden vertrokken ze naar de Olijfberg" (Matteüs 26,30).

Antifoon; Koor:

Mijn God zijt Gij, U wil ik danken,
mijn God, U in de hoogste steken.
Ik spreek U uit, ik noem uw Naam,
zowaar als ik leef.

Refrein; Allen:

Mijn God zijt Gij, U wil ik dan-ken
zo - waar als ik leef.

Voorzang:

- 1 Ik was gevangen en riep:
God. En Hij heeft mij geantwoord.
Hij heeft mij de ruimte gegeven,

Hij komt voor mij op als een vriend.

Refrein; Allen

Voorzang:

- 2 Beter te schuilen bij God
dan te vertrouwen op mensen.
Beter te schuilen bij God
dan te vertrouwen op macht.

Refrein; Allen

Voorzang:

- 3 Ik was geslagen, maar God
heeft mij overeind geholpen.
ik zal niet sterven, ik zal
leven, Hij tilt mij op.

Antifoon; Allen

Mijn God zijt Gij, U wil ik dan-ken,

mijn God, U in de hoog - te ste-ken.

Ik spreek U uit, ik noem uw Naam,

zo - waar als ik leef.

Refrein 2x; Allen

tekst 50 Psalmen – Psalm 118, 5.7-9.13.17.28

melodie Bernard Huijbers

Evangelie

Matteüs 26, 30 – 35

“Ik haakte af toen...”

SCHRIFT

12 Paasprofetieën

I. Genesis 1:1-2:3 De Schepping

Deze nacht

woeste wildernis

God laat zijn licht opgaan

Hij roept de aarde tevoorschijn

kijk, leefland voor mensen

II. Genesis 5-8; Noach

In déze nacht, toen grote ramp ons overspoelde, maakte God een stralend nieuw begin. Hij stelde zijn schepping onder de boog van zijn belofte.

III. Genesis 22:1-19; De geofferde zoon

In déze donkere nacht, toen Izaäk opgeofferd zou worden, heeft God de geliefde zoon van Abraham geroepen tot nieuw leven!

IV. Jesaja 54:17 - 55:11; Een woord van hoop voor ballingen

In déze nacht, toen zijn volk zich verlaten voelde, onvruchtbaar en verloren, heeft God zichzelf laten vinden. “Hierheen, hier is water”, zo sprak God. En de mensen geloofden, en bekeerden zich!

V. Baruch 3:9-38; Wijsheid voor radelozen

In déze nacht leefde zijn volk in het land van de vijand, als in het dodenrijk. God opende zijn oog voor hen. Midden in deze grote wereld zag hij dat kleine volk. Hij had hen lief, en gaf hen wijsheid, Tora.

VI. Ezechiël 37:1-14; Levensadem voor dode beenderen

In déze nacht leek alle hoop vervlogen en de toekomst dood. God bracht door zijn adem nieuw leven. Hij gaf aan ballingen zijn visioen. De harten gingen branden van verlangen. En het was alsof graven open braken, en dode beenderen opstonden...

LICHT

Paaskaars

Terwijl de Paaskaars wordt binnengedragen en we samen het licht delen zingen we: *Licht, ontloken aan het donker* – LB 600

Zo mogelijk steken we al zingend ook thuis een nieuwe kaars aan.

Licht, ont - lo - ken aan het don - ker,
Licht, ge - bro - ken uit de steen,
Licht, waar - ach - tig le - vens - te - ken,
werp uw waar - heid om ons heen!

Licht, geschapen, uitgesproken, Licht, dat straalt van Gods gelaat,
Licht uit Licht, uit God geboren, groet ons als de dageraad!

Licht, aan liefde aangestoken, Licht, dat door het donker brandt
Licht, jij lieve lentebode, zet de nacht in vuur en vlam!

Licht, verschenen uit den hoge, Licht, gedompeld in de dood,
Licht, onstuitbaar, niet te doven, zegen ons met morgenrood!

Licht, straal hier in onze ogen, Licht, breek uit in duizendvoud,
Licht, kom ons met stralen tooien, ga ons voor van hand tot hand!

tekst Sytze de Vries
melodie Willem Vogel

Aankondiging collectedoelen en inzameling van de gaven

Muziek tijdens de inzameling

Voorbeden

Stil gebed

Onze Vader

Onze Vader in de hemel,
laat uw naam geheiligd worden,
laat uw koninkrijk komen
en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel.
Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze schulden
zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.
En breng ons niet in beproeving,
maar red ons uit de greep van het kwaad.
Want aan u behoort het koningschap,
de macht en de majesteit tot in eeuwigheid.
Amen

Aansluitend aan de gebeden draagt de ouderling van dienst de gedachtenisstenen naar de gedachtenistafel.

INTOCHT

Bonhoeffer († 9-4-1945)

Inleidend woord

Fragment

“Ik moet naar huis...

Als ik hier blijf, doe ik alles waar ik in geloof, geweld aan”

“Durven we nog...”

Palmpaasprocessie *Gezegend die komt in de naam van de Heer* (Taizé)

(1)Be-ne-dic-tus qui ve-nit, (2)be-ne -dic-tus qui ve-nit,

in no-mi-ne, in no-mi-ne, in no - mi-ne Do-mi-ni.

Zegen

v. Zegen, beantwoord met:

A - - men, a - men.

Muziek

Aber du weißt den Weg für mich Een tekst van Dietrich Bonhoeffer, op een melodie uit Taizé.

Gott, laß mei-ne Ge-dan-ken sich sam-meln zu dir.

Bei dir ist das Licht, du ver-gißt mich nicht.

Bei dir ist die Hilfe, bei dir ist die Ge-duld.

Ich verste -he dei-ne We-ge-nicht,

a - ber du weißt den Weg für mich.

Vertaling God, geef dat mijn gedachten gericht zijn op U. Bij U is het licht, U vergeet mij niet. Bij U is de hulp, ja, bij U is het geduld. Van uw wegen heb ik geen begrip, maar U weet de weg voor mij.

Stille Zaterdag

Meditatietekst

"De God die ons in de wereld doet leven zonder de werkhypothese God, is de God voor wiens aanschijn wij staan. Voor en met God leven wij zonder God. God laat zich uit de wereld terugdringen tot op het kruis, God is zwak en machteloos in de wereld en juist zo en alleen zo is Hij met ons en helpt Hij ons. In Matthéüs 8:17 staat overduidelijk dat Christus ons niet helpt krachtens zijn almacht, maar krachtens zijn zwakheid, zijn lijden! Hier ligt het wezenlijke verschil met alle religies. Het religieuze in de mens verwijst hem in zijn nood naar Gods macht in de wereld, God is dan de *deus ex machina* (= een god die op onverwachte momenten d.m.v. wonderlijk ingrijpen mensen uit de nood helpt). De Bijbel verwijst de mens naar Gods onmacht en lijden; alleen de lijdende God kan helpen."

Dietrich Bonhoeffer, *Verzet en Overgave*

DONKER - STIL

Nieuw begin

Sinds het begin is God schepper,
van de hemelen en de aarde.
De aarde is woestheid en warboel geweest,
met duisternis op het aanschijn van de oervloed,
maar adem van God
reeds wervelend over het aanschijn van het water.
Dan zegt God: kome er licht!
- en er kómt licht.

Genesis 1, 1 – 4

Meditatiestilte

BIJ HET KRUIS

CHRISTEN EN HEIDEN

Mensen gaan naar God in hun nood,
smeken om hulp, vragen om brood en geluk,
verlossing van ziekte, schuld en de dood.
Zo doen ze allen, christen of heiden.

Mensen gaan naar God in zijn nood,
vinden hem dakloos, verarmd en veracht,
verzwolgen door zonde, zwakte en dood.
Christenen staan bij God in zijn lijden.

Naar alle mensen gaat God in hun nood,
verzadigt hun lichaam en ziel met zijn brood,
sterft voor christen en heiden de dood aan het kruis
en beiden vergeeft hij.

Dietrich Bonhoeffer, juli 1944

Stilte

Onze Vader

Onze Vader in de hemel,
laat uw naam geheiligd worden,
laat uw koninkrijk komen
en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel.
Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze schulden
zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.
En breng ons niet in beproeving,
maar red ons uit de greep van het kwaad.
Want aan u behoort het koningschap,
de macht en de majesteit tot in eeuwigheid.
Amen

Einde in stilte

Witte Donderdag

Zo moeten jullie het eten: met je gordel om, je sandalen aan en je staf in de hand, in grote haast. Dit is een maaltijd ter ere van de HEER, het pesachmaal. (Exodus 12, 11)

Vandaag concentreren we ons op het Pesachmaal – het “feest van het ongedesemde brood” zoals dat in het boek Exodus wordt gevierd aan de vooravond van de nacht van de laatste plaag, de dood van de eerstgeborenen van Egypte – en het is dát feest dat Jezus en zijn leerlingen vieren aan de vooravond van de overlevering.

Ook wij delen vanavond brood en wijn. En wat zal het vreemd zijn... Avondmaal en gemeenschap horen bij elkaar, maar vandaag delen we op onwezenlijk grote afstand van elkaar. Sommigen alleen, sommigen samen met een huisgenoot of als gezin, maar allemaal in de eigen woning. Eens te meer verbindt ons vandaag het besef dat het de Heer zelf is die zijn lichaam en zijn bloed met ons deelt in de tekenen van brood en wijn. We nodigen u dan ook van harte uit om (tóch) mee te doen. *Zorg dat er voor aanvang van deze viering per persoon in huis een klein stukje brood – of een stukje matse – klaar ligt, en een klein slokje wijn, druivensap of gewoon water.* We zullen samen delen op hetzelfde moment. En zo zal er toch, vast en zeker, verbinding zijn.

We scharen ons rond de tafel

Twaalf Kaarsen

Twaalf kaarsen, rondom de tafel in het midden, worden vanaf de paaskaars aangestoken. Twaalf kaarsen, zoals er twaalf discipelen waren, in wie wij onszelf mogen herkennen. Twaalf discipelen die met Jezus de weg van Pasen wilden gaan – die de één na de ander afhaakten, allemaal.

Terwijl de kaarsen worden aangestoken zingen we:

Als al - les duister is, ont-steek dan een
lichtend vuur dat nooit meer dooft,
vuur dat nooit meer dooft. Als al - les duister
is, ont-steek dan een lichtend vuur dat nooit meer
dooft, vuur dat nooit meer dooft.

tekst Taizé

melodie Jacques Berthier

Bemoediging en drempelgebed

v. Onze Hulp is in de naam van de HEER

A. DIE HEMEL EN AARDE GEMAAKT HEEFT

Traditioneel leest de kerk op Goede Vrijdag de Johannes-passie. Zo ook wij, vanavond. Tussendoor klinken de koraalmelodieën uit de Johannespassie van J.S. Bach.

Tijdens de lezing worden één voor één de twaalf lichten rondom de Paaskaars gedoofd. Twaalf kaarsen, zoals er twaalf discipelen waren, in wie wij onszelf mogen herkennen. Twaalf discipelen die met Jezus de weg van Pasen wilden gaan – die de één na de ander afhaakten, allemaal.

- Johannes 18, 1 – 8
- *Koraal: O Große Lieb*
- Johannes 18, 9 – 11
- *Koraal: Dein Will gescheh'*
- Johannes 18, 12 – 23
- *Koraal: Wer hat dich so geschlagen*
- Johannes 18, 24 – 27
- *Koraal: Petrus, der nicht denkt zurück / Christus der uns selig macht*
- Johannes 18, 28 – 36
- *Koraal: Ach großer König*
- Johannes 18: 37 – 19, 12a
- *Koraal: Durch dein Gefängnis*
- Johannes 19, 12b – 22
- *Koraal: In meines Herzens Grunde*
- Johannes 19, 23 – 27a
- *Koraal: Er nahm alles wohl in acht*
- Johannes 19, 27b – 30
- **Stilte – de paaskaars wordt gedoofd**
- Johannes 19, 31 – 37
- *Koraal: O hilf, Christe, Gottes Sohn*
- Johannes 19, 38 – 42
- *Koraal: Ach Herr, laß dein lieb Engelein*

Tora Exodus 12, 29 – 42
Psalm Psalm 22 – LB22a

Voorz. God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten.

allen:

God, mijn God, waar-om hebt Gij mij ver-la - ten.

Voorz. Mijn God, roep ik overdag en Gij zwijgt,
ik roep het 's nachts en Gij laat mij maar roepen.

Allen *God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten.*

Voorz. Onze vaders hadden vertrouwen in U,
vertrouwen, en Gij zijt hun redding geweest.

Allen *God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten.*

Voorz. Zij riepen om U en Gij waart hun uitkomst
en nooit hebt Gij dat vertrouwen beschaamd.

Allen *God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten.*

Voorz. Ik ben geen mens meer, ik ben een worm
gehoond door de mensen, veracht door de buurt.

Allen *God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten.*

Voorz. Ik ben bespottelijk in aller ogen,
iedereen lacht me hoofdschuddend uit:

Allen *God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten.*

Voorz. 'hij zocht het bij God, laat die hem dan redden,
laat God hem bevrijden, die houdt toch van hem'.

Allen *God, mijn God, waarom hebt Gij mij verlaten.*

tekst Huub Oosterhuis (Vijftig Psalmen)
melodie Bernard Maria Huijbers

v. Het is avond, en straks komt de nacht.
We zijn verward, verdwaald, honger naar leven.
We bidden U:

A. LAAT ONS NIET ONTBREKEN OP HET FEEST
DAT U ONS HEBT BEREID.

v. Verzamel ons
bij de Exodus
van Mozes de leidsman
van Jezus uw Messias
die ons meenemen - déze avond -
op de weg die leidt naar leven

A. AMEN.

Hallelpsalm Psalm 114 gelezen en gezongen

Zingen: **Keervers – 1x voorzang, 1x allen**

De God van Ja - kob, die E - ne

die van stei-le rot-sen koe-le me-ren maakt,

die doet ont - sprin - gen

aan be-ton-mas - sie - ven

bloe - men-fon - tei - nen.

Lezen: Toen Israël optrok uit Angstland
 het Jakobs-geslacht uit een brabbeltaalvolk
 werd Juda zijn heilige land
 Israël zijn bezitting.
 De zee, die het zag, vluchtte weg
 en de Jordaan kromp ineem
 de bergen dansten als rammen
 als jonge lammeren de heuvels.
 Was er iets, zee, dat je vluchten moest,
 Jordaanrivier dat je wegkroop?
 Bergen dat jullie dansten als rammen
 hé heuvels als schapen en geiten?

Zingen: *De god van Jakob, die Ene
 die van steile rotsen koele meren maakt
 die doet ontspringen aan betonmassieven*

bloe - men-fon - tei - _____ nen,
 bloe - men-fon - tei - _____ nen.

Lezen: Aarde, schok dan en beef
 voor het aanschijn van deze god
 de god van Jakob, die Ene
 die van steile rotsen koele meren maakt
 die doet ontspringen aan betonmassieven
 bloemfonteinen.

Zingen: *de god van Jakob, die Ene
 die van steile rotsen koele meren maakt*

Goede Vrijdag

BINNENKOMEN

We scharen ons rond het kruis

Lied *O liefde die verborgen zijt* - LB 561

O Lief - de die ver - bor - gen zijt
 in die - pe stil - ten eeu - wig - heid,
 er - barm U o - ver ons be - staan,
 het wordt ver - ra - den en ver - daan.

2 Hoe acht'loos in ons midden wordt het kostbaar mensenbloed gestort
 en in het onbarmhartig licht het kruis des Heren opgericht.

3 De minsten van de mensen zijn daar uitgestrekt in angst en pijn.
 Tot aan het eind der wereld lijdt Christus in hun verlatenheid.

4 O Liefde uit de eeuwigheid die met ons mens geworden zijt,
 wij bidden, laat ons niet alleen in al het duister om ons heen,

5 opdat ook wij o Heer U niet verlaten in uw diep verdriet
 maar bij U zijn in al de pijn waarmee de mensen mensen zijn.

tekst Jan Willem Schulte Nordholt (naar Pascal)
melodie Willem Retze Talsma

Bonhoeffer *Goede Machten*

1 (Past) Door goede machten trouw en stil omgeven,
behoed, getroost, zo wonderlijk en klaar,
zo wil ik graag met u, mijn liefsten, leven,
door alles heen verbonden met elkaar.

Refrein

In goe-de mach-ten lief-de-rijk gebor-gen
ver-wach-ten wij ge-troost wat ko-men mag.
God is met ons des a-vonds en des mor-gens,
is zeker met ons el-ke nieu-we dag.

5 (Past) Laat warm en stil de kaarsen branden heden,
die Gij hier in ons duister hebt gebracht,
breng als het kan ons samen, geef ons vrede.
Wij weten het, uw licht schijnt in de nacht.

Allen: Refrein

6 (Past) Valt om ons heen steeds meer het diepe zwijgen,
de eenzaamheid, die nergens uitkomst ziet,
laat ons dan allerwege horen stijgen
tot lof van U het wereldwijde lied.

Allen: Refrein

*die doet ontspringen aan betonmassieven
bloemfonteinen.*

bloe - men-fon - tei - _____ nen,
bloe - men-fon - tei - _____ nen,
bloe - men-fon - tei - _____ nen.

SCHRIFT

Groet

v. De HEER zij met u

A. OOK MET U ZIJ DE HEER

Gebed van de Witte Donderdag

Tora Exodus 12, 1 – 28

Schriftlied *Vannacht zal het wonder gebeuren (vs. 1 voorzang)*

Van - nacht zal het won - der ge - beu - ren,
Wij moe - ten ons brood haas - tig e - ten,
Van - nacht ko - men wij weer tot le - ven,

wij heb - ben het lam reeds ge - slacht,
het is wel - is - waar niet goed gaar,
en gaan in een lan - ge stoet,

* zijn bloed stre - ken wij aan de deu - ren,
maar wat hin - dert dat, nu wij we - ten
naar het land dat de Heer ons zal ge - ven,

* E - gyp - te zal huis aan huis treu - ren,
dat de Heer ons niet heeft ver - ge - ten?
waar geen zweep meer wordt op - ge - he - ven,

maar wij gaan op reis, de - ze nacht.
* Met man - tels al aan staan wij klaar.
waar wij le - ven in o - ver - vloed.

tekst Hanna Lam
melodie Mathijs Kraan

Evangelie *Matteüs 26, 17 – 29*

zoals ook wij hebben vergeven wie ons iets schuldig was.
En breng ons niet in beproeving,
maar red ons uit de greep van het kwaad.
Want aan u behoort het koningschap,
de macht en de majesteit tot in eeuwigheid.
Amen

We ontvangen brood en wijn

Hallelpsalm Psalm 116: 1, 3

- 1 God heb ik lief, want die getrouwe Heer nam, toen ik riep, met toegenegen oren mijn woorden aan. Hij zal mij blijven horen en levenslang ben ik niet eenzaam meer.
- 3 Hij is goedgunstig in gerechtigheid, Hij wil zich altijd over ons ontfermen. Zijn kracht kwam mij, eenvoudige, beschermen. Rust nu, mijn ziel, de Heer heeft u bevrijd.
- 4 O God, mijn God, die van de dood mij redt, mijn tranen afgist! Voor het oog des Heren mag ik weer vrij in 's levens land verkeren, geen steen die stoot waar ik mijn voeten zet.

tekst Muus Jacobse (Klaas Hanzen Heeroma, 1909-1972)
melodie Genève 1562

Evangelie *Matteüs 26, 30*

Nadat ze de lofzang hadden gezongen, vertrokken ze naar de Olijfberg.

- 6 Gestorven voor de zonde,
in Jezus' bloed vereend
en met elkaar verbonden,
levend voor God alleen.
- 7 Wie Jezus' kelk wil drinken
zijn doop wil ondergaan,
zal in de dood verzinken
en uit die dood opstaan.
- 8 Hij zal zijn leven geven,
hij maakt zichzelf tot brood-
hij sterft en anderen leven,
hij overleeft de dood.
- 9 Wie weerloos in de aarde
als graan gestorven is,
wordt tot het brood verzameld
dat aller leeftocht is.
- 10 O Heer, Gij zult ons breken
en geven aan elkaar.
Uw tafel is het teken,
uw vrijmacht maakt het waar.

tekst Huub Oosterhuis (geb. 1933)
melodie Jaap Geraedts

Onze Vader...

in de hemel, laat uw naam geheiligd worden,
laat uw koninkrijk komen
en uw wil gedaan worden op aarde zoals in de hemel.
Geef ons vandaag het brood dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze schulden

Lofprijzing - Hallel *Laudate Dominum (Ps. 117 – Taizé 10)*

Lauda- te Do -minum, lau-date Do -minum,
om-nes gen-tes, al - le -lu - ia!
Lauda- te Do -minum, lau-date Do -minum,
om-nes gen-tes, al - le -lu - ia!

tekst Psalm 117
melodie Jacques Berthier

Een enkel woord

Lied *Laudate Dominum*

Dankgebed en voorbeden

Tafelgebed

- v. De HEER zal bij u zijn
- A. DE HEER ZAL U BEWAREN
- v. Omhoog de harten!
- A. WIJ ZIJN MET ONS HART BIJ DE HEER
- v. Brengen wij dank
aan de HEER onze God
- A. HIJ IS ONZE DANKBAARHEID WAARDIG.

Bij wijze van tafelgebed... *Roept God een mens tot leven (LB 346)*

Melodie A:

Roept God een mens tot le - ven,
wie weet waar- om en hoe,
hij moet zich- zelf prijs - ge - ven
hij leeft ten do - de toe.

Melodie B:

Gods woord roept door de tij - den
zijn volk en grijpt het aan.
Hij doet het uit - ge - lei - de,
het moet de zee in - gaan.

- 3 Geroepen en verzameld
uit dood en slavernij,
gedoopt in wolk en water,
dat volk van God zijn wij.
- 4 Wij werden nieuw geboren,
toen de mens Jezus kwam,
die als een slaaf de zonde
der wereld op zich nam.
- 5 Met Hem in geest en water
tot zoon van God gewijd,
zijn wij met Hem begraven,
verrezen voor altijd.